

Klaipėda

Dėl Pregreso straipsnio.
Savamoksliai rašytojai.
Savamokslis genijus.
Knyga ir gyvenimas.
Rašo R. MIZARA

Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Queens Apskrityje \$8.00
Užsieniuose \$9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVE - LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. Virginia 9-1827-1828

No. 76

★★★★

Richmond Hill 19, N. Y., Ketv., Bal. (April) 17, 1952

★★★★

Metai 42-rieji, Dienraščio 34-tieji.

Šių metų balandžio 9 dienos Laisvėje tilpo Pregreso straipsnis, "Apie savamokslus rašytojus", dėl kurio tenka tarti keletą žodžių.

Gerb. Pregresas liečia savamokslus žurnalistus ir rašytojus. Jis kelia klausimą: ar "savamokslis, pats prasilavinęs rašybos, gali parašyti tinkamą korespondenciją, arba taip sau kokį gražų straipsnėlį?"

Man patinka, kad straipsnio autorius į iškeltą klausimą atsako teigiamai.

Kiekvienas darbininkas savamokslis, turįs noro ir talento, gali būti žurnalistu, gali būti rašytoju, gali visame kame aukštai prisiekti, jei tik jis nepatingės ir dės tam užtenkamai pastangų.

Patį žymiausią mūsų tautos rašytąja-beletristę Zemaite būvo savamokslė.

Du didieji amerikiniai rašytojai, Jack London ir Theodore Dreiser, buvo savamoksliai.

Rusų tautos rašytojas Maksimas Gorkis buvo savamokslis.

—o—

Šį mėnesį visas pasaulis minėjo Leonardo da Vinci 500 metų sukaktį nuo jo gimimo, — da Vinci buvo savamokslis dailininkas ir mokslininkas.

Jis mirė sulaukęs 67 metų amžiaus, tačiau ligi pat savo mirties nesiliovė mokėsi! Jau žiloje senatvėje, Leonardas gilino savo studijas matematikoje! Jis sakė:

—Mokymasis jaunina žmogų.

Mokymuisi nėra galo; mokytis niekad nėra per vėlu.

Kurie mūsų žmonių tai žino ir to siekia, tie laimingi ir didžiai naudingi sau ir visuomenei.

—o—

Kadaise Maksimas Gorkis yra daug maž taip pasakęs:

—Jdomiausias dalykas yra knyga.

Tik giliai pagalvoję, suprasi, kiek daug tiesos šiuose didžiojo rašytojo žodžiuose.

Knygoje glūdi žinojimo paslaptys. Laimingas tas, kuris knygą laiko savo nuolatiniu draugu, kuris ją pamyli ir joje nuolat ieško atsakymo į klausimus.

Tai primindamas, nesakau, jog žmogus privalo pasinėsti tik knygoje, kad jis turįs pamiršti patį gyvenimą. Ne!

Kiekvienas, norįs būti naudingas sau ir visuomenei, privalo neatitrūkti nuo visuomeninio gyvenimo; privalo jame dalyvauti, jį pažinti, ir iš jo semtis pamokų. Knyga papildo gyvenimą, gyvenimas — knygą.

—o—

Kalbant konkrečiau: Amerikoje mes turėjome ir turime eilę žmonių, kurie savo pasitangomis, be mokyklų, prasišiekė labai aukštai.

Vienų tokių buvo Stasys Jasilionis, poetas, žurnalistas, veikėjas.

Tuo pačiu kartu žinome nemažą ir tokių savo tautiečių, kurie yra buvę gimnazijose, — tūli baigę jas, — buvę net ir kolegijose, tačiau nei literatūroje, nei profesijoje, nei bendrai visuomeniniame judėjime neparodė jokių pasiekimų.

Gyvenimas yra pati didžiausia mokykla, jei asmuo pasikviečia talkon knygą ir gerą laikraštį, kad jie padėtų gyvenimą giliau ir tiksliau suprasti.

—o—

Taip, gerbiamas Pregrese: esate teisus, sakydami, jog "skaitymas gerų raštų ne tik patobulina protavimą, bet ir suteikia norą, inspiraciją rašyti."

VALDŽIA ŽADA PLIENO DARBININKAM 12 CENTŲ PRIEDO PER VALANDĄ

Plieno kompanijos jau pirmiau tiek pat siūlė darbininkams

Washington. — Pranešama, kad valdžia siūlys tikėtai 12 su puse cento pakelti tiesioginę algą plieno darbininkams ir įvesti tūlus šalutinius pagerinimus, kurie būtų verti penktuko per valandą.

Tiek pat ir kompanijos siūlė CIO Plieno Darbininkų Unijai pirma, negu valdžia perėmė plieno fabrikus į savo rankas.

Valdinė algų komisija iš pradžios patarė pakelti darbininkams algą apie 18 centų per valandą ir taip pat.

Nauji atominių bombų sproginiai nesmarkūs

Las Vegas, Nevada. — Šios valstijos dykumoje tapo išsprogdintos dar dvi atominės bombos. Sproginiai buvo nesmarkūs.

Ateinančią savaitę 7,000 kareivių, marinų ir lakūnų darys atominius manevrus ir vėl bus išsprogdinta atom-bomba.

Dvi paskutinės atominės eksplozijos buvo "silpnokos." Nors jos buvo matomos Las Vegas mieste už 75 mylių, bet negirdimos.

Viešai paskelbta, kad per skirtingus bandymus iki šiol išsprogdinta jau 16 atominių bombų Nevados dykumose. Bet buvę dar 10 slepiamų atominių sproginų.

Labai trūksta darbininkam gyvenamųjų namų

Washington. — Skaudžiai stokuoja gyvenamųjų namų vidutiniams darbininkams, kaip raportavo finansinė Senato komisija. Jinai tyrinėjo gyvenamųjų reikalą daugiau kaip dviejose dešimtyse miestų įvairiose valstijose ir, tarp kitko, surado tokį faktą:

Gerai išlavinto darbininko bei mechaniko vidutinė alga per savaitę yra \$80, bet už tinkamą gyvenimui būtą savo šeimai darbininkas turi mokėti apie \$105 rendos per mėnesį.

Kongresas ir valdžia tuo tarpu vis mažiau lėšų skiria naujiems namams statyti, kurie būtų parsamdomi už prieinamą darbininkams rentas.

Visuomeninė veikla, nuolatinis mokymasis, švietimas, rašymas spaudai tobulina, jaunima žmogų ir įkvepia jam norą vis daugiau, geriau ir gražiau atlikti pasibūrinę pareigas.

Jūs teisingai ir čia: Laisvės skiltys tokiems žmonėms visuomet buvo ir tebėra plačiai atdaros!

gerinti atostogas bei kitas sąlygas, kad susidarytų dar apie 8 centus valandinio priedo.

CIO unijos vadai tada sutiko su valdinės komisijos pasiūlymu ir atšaukė streiką.

Didžiulis raketinis lėktuvas su 8 motorais

Seattle, Wash. — Amerikos karininkai daro bandymus naujausiam ir didžiausiam raketiniam lėktuvui, kuris pavadintas "Stratosferos Tvirtovė."

Tas lėktuvas su aštuoniais raketiniais motorais galės iškilti aukščiau, negu bet kuris kitas lėktuvas pasaulyje.

Tačiau, kiek jis iš tikrųjų pakyla ir kaip smarkiai lėkia, tatau laikoma aklinu kariniu sekretu.

Gen. Bradley perspėja, kad negalima laimėti karo vien A-bombomis

West Point, N. Y. — Negalima būtų laimėti karo vien atominėmis bombomis, pareiškė generolas Omar N. Bradley, kalbėdamas Karinėje Jungtinių Valstijų Akademijoje. Jis, visų karinių štabų galva, sakė:

"Yra daug tokių karinių taikinių, kad atom-bomba prastai prieš juos veiktų, per daug lėsuotų ir nepadarytų priešui gana nuostolių.

"Jeigu priešas taip pasisklaidytų savo jėgas, kad kareiviai eitų už 100 jardų nuo kito, tai jie galėtų ant rytojaus permaršuoti skersai visos Europos, nepaisant, kad prieš juos būtų vartojama didžiausia atominė jėga pasaulyje. Tai reiškia savo kareivių, norint priešą sulaukyti."

Italijos valdžia taipgi pagerbė Leonardo da Vinci

Roma. — Italijos premjeras De Gasperi ir kiti aukštieji valdininkai bal. 15 d. suvažiavo į Vinci miestelį, net

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 10, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer WILLIAM CHAPELIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$7.00 Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months \$3.75 Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Queens Co. 4.00 per six mos. Foreign countries, per year \$9.00
Queens Co. \$8.00 per year Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

SAUGUMO TARYBOS ŽYGIS NEPATEISINAMAS

TUNISIJA YRA FRANCŪZIJOS protektoriate. Francūzijos imperialistai tą kraštą protektuoja, atseit, globoja.

Tunisiečiai tos globos nenori, panašiai, kaip jos nenori morokkiečiai; panašiai tos globos kratosi ir Indo-Kinijos žmonės, kur jau per šešeris metus eina žūtūtinis išsilaisvinimo karas.

Tunisiečiai jau seniai reikalauja daugiau laisvės,—jei ne nepriklausomybės, tai autonomijos. Bet „globotojai“ atsisako jiems tai suteikti. Dėl to Tunisijoje vyksta demonstracijos, streikai, išstojimai prieš francūzus. Nemaža žmonių tos rūšies išstojimuose jau žuvo.

Kad sutvirtinti savo „globą“, Francūzijos vyriausybė prieš trejetą savaitį naktį suareštavo Tunisijos premjerą Mohamedą Cheniką ir išgabeno jį toli į Afrikos pūstynę ir ten įkalino. Su premjeru išgabenta ir daugiau žmonių, valdžios pareigūnų. Francūzai tuomet pastatė premjero vieton sau patikimą, tunisiečių tautos atmatą Salaheddine Baccouche.

Šiuo metu Tunisijoje francūziškas teroras tebesiautėja; apie 1,000 tunisiečių nacionalistų yra sukišti į kalėjimus.

Tunisiečiai kadaise buvo kreipęsi į Jungtinių Tautų asamblėją Paryžiuje, bet ten jie, aišku, nieko nepesė. Francūziški viešpaciai dar labiau įsiuto ant tunisiečių, kam pastarieji reikalauja sau laisvės, kam jie drįsta eiti į Jungtines Tautas ieškoti užtarimo.

Dabar, kai Tunisijoje francūzai įvykdė permainingą valdžią, kai jie pasistatė sau patinkamus valdžios pareigūnus, jie tikėjosi, jog viskas bus ramu: jie „globos“ Tunisiją, kaip „globoją“, ir niekas nieko jiems dėl to nesakys.

Tačiau, 11-ka arabų kraštų prisiuntę Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą reikalavimą, kad ji svarstytų Tunisijos reikalą. Taryboje ėjo gyvos diskusijos. Tarybos pirmininku ši mėnesį yra Pakistano atstovas Ahmed Bochari, kuris palankiai arabų kraštų bloko reikalavimą priėmė.

Na, ir kas? Po diskusijų Saugumo Taryba nutarė arabų kraštų bloko reikalavimą atmesti, atsisakydama jį ištirti savo darbų agendon.

Už įdėjimą skundo į agendą balsavo: Tarybų Sąjunga, Pakistanas, Brazilija, Čilė ir net Čiang Kai-šeko atstovas, na, o Francūzija ir Anglija balsavo prieš, gi Jungtinės Valstijos, Graikija, Turkija ir Hollandija susilaikė nuo balsavimo.

Mūsų krašto atstovas, kaip matome, susilaikė nuo balsavimo, nes nenorėjo užpūdyti Francūzijos imperialistų.

Kam dabar tapo užduoties antausis? Tunisijai? Tarybų Sąjungai? Arabų kraštų blokui? Ne! Antausis tapo kirstas vyriausiai mūsų kraštui, Jungtinėms Valstijoms.

Tiek tunisiečiai, tiek morokkiečiai dabar matys, kur ir kaip stovi mūsų krašto vyriausybė reikale tautų kovos dėl laisvės. Mūsų krašto vyriausybė aktyviai remia francūzus imperialistus Indo-Kinijoje, teikdama jiems ginklų. Mūsų krašto vyriausybė remia francūzus imperialistus ir čia, Tunisijoje.

Ar tai sulaukys tunisiečių kovą už laisvę? Žinoma, ne! Ji, tenka manyti, paastrės, prasiplys.

Iš Tunisijos toji kova persimes ir į francūzišką Morokko.

LAKŪNAI, ATSIŠAKĖ LEKIOTI

SPAUDA SKELBIA, jog šiandien mūsų krašto militarinėje tarnyboje atsirado 225 lakūnai, kurie atsisako lekioti. Tūli skelbia, kad šitie lakūnai lekioti nebija, bet jie atsisako lekti dėl to, kad gali būti komandiruoti į Korėją. Tam jie priešingi.

Aną dieną niujorkiškis Daily News išspausdino vieno tokio lakūno paveikslą ir apie jį aprašė. Tai yra kapitonas Jerome M. Schechter, iš Newark, N. J.

Antrojo pasaulinio karo metu kapitonas Schechter pasiūlymą drąsai ir sumanumai; jis buvo apdovanotas keliais ordinais už drąsą. Armijoje jis ištarnavo pusšesčių metų. Vėliau buvo paleistas iš armijos ir paliktas rezerve. Praėjusį rudenį jis, kaip ir daugelis kitų, buvo ir vėl pašauktas aktyvėn tarnybon. Na, ir dabar jis pareiškia, jog daugiau nelėkšias, net jei už tai jį teistų militarinis teismas. Jis atvirai pasakė: geriau eisiu į kalėjimą, bet nelėkšiu.

Panašiai, sako kapitonas Schechteris, kalba ir kiti karininkai lakūnai, jam pažįstami.

Dabar klausimas: ką su šiais lakūnais darys karinė vadovybė? Ar jie bus patraukti teisman? O jei taip, ar bus siunčiami į kalėjimą? O jeigu bus nuteisti kalėjimui, kaip tai paveiks kitus lakūnus-karininkus?

Tai vis klausimai, kuriems atsakymai bus duoti ne už ilgą.

Kas Ką Rašo ir Sako

KO REIKALAUJA INDIJOS TAIKOS ŠALININKAI?

Šių metų vasario 25 d. Deli mieste (Indijos sostinėje) įvyko Indijos visuotinės taikos tarybos posėdis. Pasak Eltos:

Posėdyje kalbėjęs Indijos parlamento narys Kamatas pareiškė, jog Indijos visuotinė taikos taryba turi padėti visas pastangas, siekdama, kad būtų sudarytas taikos paktas tarp Indijos ir Pakistano.

Delegatas iš Kašmiro Dchavantiari kašmiriečių tautos vardu sveikino Indijos taikos šalininkus. „Mes laukiame dienos,— pasakė Dchavantiari,— kai galėsime pareikšti, kad mes patys be užsienio kišimosi išsprendime savo problemas“.

Posėdyje kalbėjęs Rišikės Sacha perdavė sveikinimus nuo Nepalo visuotinio taikos gynimo komiteto Indijos kovotojams už taiką. Taikai Pietryčių Azijoje, pasakė jis, grąsina imperialistai. Mūsų reakcinė vyriausybė leidžia gureti kariuomenei malšinti liaudies išsivadavimo judėjimą Nepale. Reakcinės Nepalo ir Indijos jėgos drauge padeda Amerikos — Anglijos imperializmui skverbtis į šalį.

Taikos jėgos, pasakė baigdamas Sacha, neeis paversti Nepalo imperialistų karine baze.

Ko gi Indijos taikos šalininkai reikalauja? Štai, ko:

Susirinkusiems audringai plojančiam šarma pasiūlyti pareikalauti iš Indijos vyriausybės prisiimti iniciatyvą, kad būtų

sudarytas draugystės paktas tarp Indijos, Kinijos Liaudies Respublikos ir TSR Sąjungos.

Visos Indijos taikos tarybos baigiamajame posėdyje pririntoje rezoliucijoje apie nusiginklavimą iškeliama reikalavimas, kad Indija nepajungtų savo prekybos ginklavimo si varžbas vykdančių valstybių interesams, bet vykdytų taiką, laisvą prekybą su visomis šalimis, prekybą, kuri neuždeda jokių vergiškų ekonominių ir politinių įpareigojimų. Rezoliucija ragina Indijos vyriausybę prisiimti iniciatyvą Taikos Paktui sudaryti tarp penkių didžiųjų valstybių.

Rezoliucijoje apie Indijos—Pakistano santykius reikalaujama, kad dvi vyriausybės tučiuotų nustatytą tarpusavyje normalius kultūrinius, prekybinius bei kitus ryšius ir leistų kašmiriečių tautai pačiai spręsti savo likimą.

Rezoliucijoje apie konfliktus Azijoje ir Šiaurės Afrikoje nurodoma, kad karas Korėjoje grąsina taikai visoje Azijoje ir yra JAV politikos padarinys. Rezoliucija reikalauja, kad Indijos vyriausybė uždraustų panaudoti tiek savo gamtos, tiek ir žmonių, išteklius, savo uostus ir aerodromus užsienio valstybių kariuomenės tikslams. Rezoliucija reikalauja taip pat per artimiausius tris mėnesius surengti konferencijas dalyvaujant įvairiausių politinių įsitikinimų žmonėms ir apsvaistyti jose klausimus apie tai, kokių žygių reikia imtis Indijoje siekiant išspręsti visus karinius konfliktus Azijoje ir Šiaurės Afrikoje, o taip pat siekiant užkirsti kelią trečiam pasauliniam karui.

Nemokamo mokslo išsivystymas Amerikoje

Priešingai daugumai pasaulio valstybių Jungtinės Amerikos Valstybės neturi valstybinės švietimo sistemos; kiekviena valstybė ar teritorija išlaiko iš savo surinkto mokesčių viešąsias mokyklas, kurias taipgi kiekviena savaip administruoja.

Šitos valstybių viešosios mokyklos atsirado kartu su visame krašte paplitusiu judėjimu įvesti nemokamą laisvą švietimą. O šis judėjimas nebuvo jau taip labai seniai, kaip kad daugelis galvotų. Daugelis metų prabėgo Respublikai įsisteigus, o Amerikos švietimo vis dar stipriai įsikibusios laikės senosios Europos atvežtos švietimo tradicijos, ir papročiai, atkelti

GYVIEJI KOVOJA

2-29-52

Parašė ŽANAS LAFITAS

—31—

(Tęsa)

Andre, kaip paprastai, įpylė žibalo į ugnį.

— Įsivaizduoji jį su neštuvais rankose! Nejuokink. Stovyklos kaip kad Mauthauzenas ne tokiems ponams kaip jis!

— Jos įsteigtos visiems antifašistams.

— Taip, — sako Raimonas, — tokios stovyklos įsteigtos antifašistams naikinti, bet Blūmo čia nėra. Jos įsteigtos žydams naikinti, bet Blūmo čia taip pat nėra. Užtat mes — čia. Gal mes čia ir nudvėsime, o jis ne.

— Na, o ką tu pasakysi, jei jis taip pat atsidurs stovykloje?

— Pirmiausia aš patikėsiu tik savo paties akimis, o jei jis ir atsidurs čia, tai gali neabejoti, kad jis gyvens visai ne tose sąlygose, kuriose esame mudu.

Tą akimirką mes išgirdome už lango klumpių bilesį. Koks šimtas žmonių ką tik nuskustomis galvomis grįžo po dušo vadovaujami to paties barako seniūno, kuris priėmė mus tą dieną, kai mes čia atvykome. Pro atvirus langus mums matyti, kaip jie eina per baraką Nr. 17 kiemą ir pagal komandą išsiričiuoja.

Mes šūktelėjome jiems:

— Ei, bičiuliai, — prancūzai?

— Prancūzai.

Nė vieno pažįstamo veido.

— Iš kur?

— Iš Kompjeno.

Aš atsargiai prieinu prie lango ir klausiu artimiausią:

— Ar yra tarp jūsų žinomų veikėjų?

Jis išplečia ir mane akis ir neigiamai purto galvą, paskiau, ūmai susigriebęs, sako:

— Kaipgi, yra! Didelio miesto meras ir atsakingas profsąjungų darbuotojas, bet su jais taip pat nedaro ceremonijų, jie tokie pat kaip ir mes. (Luji Krišonas, Isi-le-Mulino miesto meras, ir Beljugas, buvęs siuvėjų profsąjungos sekretorius; abu jie vėliau mirė Mauthauzene.)

Kaip mes — tai reiškia, kad ir jiems teks išeiti katorgos mokslus.

Palyginus su jais, mes seni kaliniai.

VII

BABELIO BOKSTAS

— Dreitausendsiebenhundertsiebzehn! (Trys tūkstančiai septyni šimtai septynioliktas!)

— Hier! (Čia!)

Vienas ispanas kaip kulka šoka iš gretų ir lekia į priešingą kambario kambarį.

Sekmadienis. Dėl pramogos barako seniūnas nutarė atlikti individualų patikrinimą. Apsiginklavęs lazda, jis šaukia kokių pakliuvus numerį. Tą, kuris ne iš karto atsiliepia, muša. Naujas, patulintas būdas vokiečių kalbos mokytis! Kiekvieną kartą, kada kuris nors vargšas, nesuprasdamas kalbos, lieka vietoje, raštininkas suranda kaltąjį pagal numerį, išsiūta ant drabužių. Nusizengusį guldo pilvą ant taburetės, ir barako seniūnas, kuriam tai mėgiama pramoga, įkerta jam penketą karštųjų.

Fünfundzwanzigtausendfünfhundertelf! (Dvidešimt penki tūkstančiai penki šimtai vienuoliktas!)

Prancūzų numeris.

Šarlo, minutę pasvyravęs, išeina iš gretų.

Barako seniūnas pasišaukia jį:

— Du nichts verstehen? (Tu nesuprasti? — darykta vokiečių kalba.)

— Ja. (Taip.)

— Ich spreche eine internationale Sprache! (Aš kalbu tarptautine kalba!)

Ir seniūnas, sutartinai kvatojant jo pakalikams, reikšmingai mostelėjo gumine lazda.

Kad geriau įtikintų, lazda sunkiai nusileido ant Šarlo galvos ir atsoko, dusliai trinktelėjus. Juokas padidėjo. Barako seniūnas, patenkintas padarytų įspūdžių, šaukia sekantį numerį:

Fünfundzwanzigtausendfünfhundertneunzehn! (Dvidešimt penki tūkstančiai penki šimtai devynioliktas!)

Tai mano. Aš pribėgau. Raštininkas patikrina numerį. Taip ir yra — mano. Aš prisidėjau prie jau patikrintųjų grupės.

Perspektyva — dvi valandos poilsio.

Ši scena privertė mane susimąstyti.

* * *

Kažkur biblijoje pasakojama, kad žmonės, nutarę pasiekti dangų, pradėję statyti netoli Babilono milžinišką bokštą. Dievo rūstybė nubaudusi juos sumaišydama kalbas. Visi jų darbai žuvę veltui.

Jei tikėsime biblijos prakeikimu, tai tautos, nekalbančios viena ir ta pačia kalba, yra pasmerkτος amžinai nesuprasti viena kitos. Tikrovė, kuri remiasi kitais pagrindais, laimei, ne tokia. Jei teisinga, kad stovykloje galima sužinoti, kiek lemtingas gerai žmonių santarvei gali būti kurios nors kalbos pamokėjimas, tai čia suprantama ir tai, kas sustartina žmones.

Isižiūrėkime atidžiau.

Mus nustebino liūdnas faktas: aplamai imant, visi neapkenčia Prancūzijos. Kartus nusivylimas prancūzams, manantiems, kad visame pasaulyje Prancūzija turinti tik bičiulių. O čia mes susiduriame su abejingumu, panieka arba neapykančia.

„Prancūziškas mėšlas!“

Tokiais žodžiais sutinka mus vokiečiai, net kartais lenkai.

„Jūs niekšai,“ sako mums ispanai.

„Išdavikai,“ pritaria čekai; ir čia tiek suspėjo visko prikalbėti apie mus, kad ir jugoslovai mus dabar niekina.

Būtų dar gerai, jei mus, plūstų priešai ir kriminaliniai nusikaltėliai, na, o visi kiti? O ispanai, buvusieji respublikonų armijos kovotojai? O čekai, daugiausia patriotai, gynę savo nepriklausomybę?

Jų pažiūra į mus negali būti nacionalinės tradicijos padarinys.

Man buvo šešiolika metų, kada prasidėjo karas Ispanijoje. — pasakė jaunuoelis Antonio. — Madridas, Kasa del Kampas, Aragonijos frontas, mūšis dėl Ebro. Tu žinai generolą Listerį? Aš tarnavau jo vadovaujamas. Penkis kartus buvau sužeistas. Aštuoniolikos metų mane pakėlė kapitonu. Mano tėvą sušaudė. Vyresnysis brolis buvo užmuštas Teruelyje.

— 1939 metų pradžioje toliau kovoti pasidarė nebeįmanoma. Mes perėjome sieną Pirėnuose. Mes laukėme, kad Prancūzijoje būtų būsime draugiškai priimti, juk Prancūzija — respublika. O mus uždarė Giurso koncentracijos stovykloje. Mus tarsi banditus saugojo senegaliečiai. Mes miegojome po atviru dangum, duobėse, kurias patys išsikasėme. Mums nedavė valgyti. Trūko vandens; vienas čiaupas tūkstančiui žmonių. Ten buvo ne geriau kaip Vokietijoje. Bet čia tai suprantama, mes pas priėjus. O ten mes buvome pas prancūzus. Jis elgėtos su mumis kaip su nusikaltėliais, o juk mes trejus metus grūmėmės vieni, ne tik už save, bet ir už jus.

— Po keturių mėnesių mane pasiuntė į darbo kuopą. Paskiau kilo karas. Aš nutariau eiti savanoriu. Mūsų nepaėmė ir nuvarė statyti įtvirtinimų prie Mažino linijos. Kada buvo sudarytos paliaubos, vokiečiai paėmė mus į nelaisvę. Ir tu nori, kad aš mylėčiau Prancūziją?

Taip, štai toji drama, kurią pėrgyveno Prancūzijos bičiuliai. Tą pat patvirtino ir kiti ispanai, į kuriuos aš buvau kreipėsis. Jie nealeidžia mums, prancūzams, kančių, kurias jiems teko pakelti dėl kaltės tų, kurie pirmiausia atėmė jiems galimumą kariauti, o paskui juos taip priėmė, kad užtraukė gedą mūsų šaliai.

O čekai?

— 1938 metais mes buvome pasiryžę grumtis, — pasakė Vladimiras. — Mes pasitikėjome savo sąjungininku — Prancūzija. Prancūzija paliko mus nelaimėje. Ji išdavė mus Miunchenė. Visi mūsų ginklai, visos mūsų tvirtovės buvo atiduota Hitleriui. Mūsų teritorija okupuota. To mes niekad neatleisime.

— Jūs nepaėmėte mums 1939 metais, kada Vokietija užpuolė mus, — priduria lenkai.

Visa Europa kaltina čia Prancūziją. Prancūzija, kadaise visų mylima, dabar jų akyse tapo išdaviku ir bailių tėvyne. Tai ir yra pagrindinė mums priešingos pažiūros priežastis. Prancūzi

Lawrence, Mass.

Unijos auka

CIO tekstilės darbininkų unijos lokalas 227 paaukojo \$100 vėžio ligos tyrinėjimo vajui, kuris dabar eina. Unijos direktoriai vienbalsiai nutarė paaukoti. Tai geras nutarimas. Vėžys yra biuri liga, sveikus ir drūtas žmones suėda, pakerta sveikatą ir nuvaro į kapus be laiko. Bet kova su tokiomis ligomis daugiausia turėtų rūpintis valdžia, vietoje eikvoti žmonių pinigus be reikalo.

Dievas ir popiežius

Juokingas yra tas šventas tėvas sutvėrimas. Skaitau vietiniam laikraštyje jo kalbą, kad taiką pasaulyje tik dievas padarys. Jeigu dievas toks galingas, tai kodėl gi nesulaukia karo Korėjoje ir kodėl neubaudžia tų, kurie kariauja, kurie mėtė nuodingas bakterijas ir taip išžudo tūkstančius nekaltų žmonių?

Bet ne taip yra, kaip popiežius sako. Jis pats turėtų pasikelti kovą imperialistams, kad sulaukyt žmonių žudymą, o ne atsidėti ant to dievo, kurio niekas nematė. Gal ir pats popiežius netiki. Jeigu tikėtų, tai milijonų sau nekrautų ir tikintųjų neskuriautų.

Grąšina streikeriams

Busų kompanija grąšina busų vairuotojams streikeriams. Jeigu jie negrįš į darbą, tai busių samdomi nauji vairuotojai. Bet streikeriai netiki. Jie sako, kad kompanija tik blofina. Bet patartina streikeriams būti atsargiais ir budėti. Kompanija gali užsimanyti sulaužyti streiką ir uniiją.

Bet klausimas...

Massachusetts valstijos senatoriai sutinka, kad būtų pradėtas tyrinėjimas suktųjų ir kriminalysčių. Bet klausimas, ar bus tikras tyrinėjimas prarasta? Katrie nekalti, tie bus tyrinėjami, o tie, kurie yra prasižengę, bus nematomi. Kaipgi jie savo draugus ir prietelius įtars tokiam negarbingam darbe!

Jau vienas buvo ištirtas, tūlas Kelly, kuris nusuko \$200,000. Buvo priteistas pasimokėti \$25,000 ir eiti kalėjimą ant dešimties metų. Bet paskui jam kalėjimą sumažino iki 8 mėnesių. O gal ir visai neis kalėjimas. Kas žino. Taip atrodo.

Susitarimui laikas prailgintas

American Woolen kompanija ir CIO tekstilinių uniija dar pailgino susitarimą ant 30 dienų. Balandžio 10 d. įvyko pasikalbėjimas Bostone. Keliais punktais susitarė. Bet dar daug punktų pasiliko be susitarimo. Dabar galutinas susitarimas turės įvykti gegužės 15 d., arba bus streikas. Pasitarimai pertraukti dėl unijos konvencijos, kuri prasidės balandžio 28 d. Clevelande. Delegatai ir unijos viršininkai turi prisirengti, nes konvencija užsisęs apie savaitę laiko.

Man atrodo, kad didelis apsilėidimas iš viršininkų puses. Juk laiko turėjo ir galėjo derības užbaigti, susitarti arba priieiti prie kokios nors išvados. Atrodo, kad mūsų unijos viršininkai pešasi už vietas. Tai blogas dalykas, kad uniijoje įvyksta nesusiipratimas ir daug darbininkų būna suklaidintų.

S. Penkauskas

New York. — 136 įžymūs amerikiečiai pasiuntė prez. Trumanui velykinius sveikinimus, ragindami taikiai išspręsti ginčus su Sovietų Sąjunga.

Teheran, Iran. — Irano valdžia ištremia Londono Times korespondentą už neteisingus, priešingus jai pranešimus.

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Paremkime LDS jaunuolius

LDS 200 kuopos jaunuoliai ruošiasi dviem didžiuliam darbui, kurie reikalingi mūsų visų paramos.

1. Jie rūpinasi LDS nacionaliu bowling turnamentu, kuris įvyks gegužės mėnesio pabaigoje.

2. Jie nori pasiūsti į LDS Seimą ir jaunimo suvažiavimą skaitlingą atstovybę. O suvažiavimai įvyks Detroito rugpjūčio pradžioje. Tai aišku, kad nemažai finansų teks išleisti.

Todėl jie prašo visų Brooklyn apylinkės LDS narių ateiti jiems į pagalbą, kad tą jų pasibrezimą įvykdyti gyvenimui.

Tam tilslui jie ruošia balių bankietą ši šeštadienį, balandžio 19, Liberty Auditorijoje, Richmond Hille. Parengimas prasidės 8 val. vakare.

Visi ir visos dalyvaukime šiame jų ruošiamame baliuje. Tuomi padėsime jiems atlikti svarbius darbus. Senis.

Klubietės turėsia ko nors naujo

Lietuvių Moterų Apšvietos Klubas susirinkimas įvyks ši ketvirtadienį, balandžio 17, Liberty Auditorijoje. Prasidės 8 val. vakare.

Girdėjau, mūsų draugės klubietės ruošias ko nors naujo šiame susirinkime turėti. Pamatysime. Tad visos dalyvaukime ir naujų narių atsiveskime. Klubietė.

Du apmušę penkis, pakliuvo kalėjiman

Velykų ryte besilinksmindami 107 Knickerbocker saliuje pradėjo tiek įkaisti, kad jau nebeištrivėjo. Paleido kumštis ir bonkas darban. Kai to nepakako, tai ir peilius panaudojo.

Lorenzo Rosario ir Flor Gonzalez buvo pripažinti laimėję pergalę, nes jie penkis paklojo ant žemės, tarp jų vieną nešėią moterį.

Pribuvusi policija abu nusiėžė į šaltą, kad jų velykinį karštį atausinti.

Vėžio ligos fondas likviduotas

Cancer Welfare Fund, Inc., perdavė paskutinius \$3,675 Memorial Hospital, kuomet prokuroras panaikino tos įstaigos čarterį ir ją likvidavo.

Valstijinis Aukščiausias Teismas įsakė šį fondą likviduoti, kuomet patirta, kad jis surinko vėžio ligų kovai \$102,000 per aštuonis mėnesius, bet sušaudė vėžio ligų reikalams tik \$6,000, kitus gi pinigus sunaudojo pašalinėms išlaidoms padengti.

Bando teisėją paveikt

Citizens Emergency Conference viršininkai išleido savo pareiškimą, kuriame nurodoma, kaip New Yorko didlapias, ypač Mirror ir World Telegram & Sun bando teisėją Dimocką paveikti.

Tie laikraščiai savo editorialuose pareiškia nepasitenkinimą, kodėl teisėjas Dimock sutiko su komunistų advokatų reikalavimu pernagrinėti džiūrę. Girdi, teisėjas Medina nebutų tai daręs.

Pasirodo, kad didlapias daro spaudimą ant teisėjo, kad jis diktatoriškai elgtųsi, jokio bešališkumo nežūrėtų.

Skaitlingas pikietas

Pereitą penktadienį kelios negrų ir baltųjų organizacijos pikietavo Pietų Afrikos konsulatą.

Pikietininkai, kurių buvo apie šimtas, paskleidė nemažai lapelių, kuriuose numaskuojama Pietų Afrikos fasistinė valdžia, kuri persekioja negrus ir kitas rases.

Leitenantas pasikorė

18 metų amžiaus Ronald Busch rastas pasikoręs Alan Goldstein apartamente. Tuo laiku jis prižiūrėjęs Goldsteiny 2 ir pusės metų vaikutį.

Busch buvo kadetas leitenantas Civil Air Patrol tarnyboje ir paskutinius metus lankė George Washington High School.

Rinkimų kampanijos bankietas bal. 18

Amerikos Darbo Partija ruošia bankietą penktadienio vakarą, balandžio 18, Hotel St. George, Clark ir Henry St., Brooklyne. Ašmeniui bus \$6.50.

Šis bankietas ruošiamas tam, kad paskelbtų rinkimų kampanijos atidarymą ir pagerbtų kandidatus prezidento ir vice-prezidento vietoms, Vincent Hallinan ir Charlotta Bass.

Kalbės Dr. W. E. B. DuBois ir Vito Marcantonio. Bus ir muzikinė programa.

Darbietis

Filmos-Teatrai

IN THE CIRCUS ARENA

Šio mėnesio 12-tą dieną, Stanley teatre, 7th Ave. tarp 41st ir 42nd Sts., pradėta rodyti šį graži filmą naturalinėmis spalvomis apie Tarybų Sąjungos cirka. Joje dalyvauja ir Kinijos Respublikos cirko artistai, tuo padarydami "didžiausią cirka įsioje Saulės sistemoje."

Filma pagaminta Maskvos Dokumentinių Filmų Studijoje ir išleista per Artkino Paiveikslus. Jos direktorius yra L. Varlamovas, kuris režisavo ir klasikinę tarybinę filmą "The Rainbow." Cirko artistų tarpe galima matyti Polovinkinas, Molodstovas, Khundadze, Nikitinas ir kiti pagarsėję artistai.

Caro laikų rusų cirkas, kurį žmonės taip mėgo, paliko savo žymes ir naujame Tarybų Sąjungos cirke. Kaip ir viskas tarybiname pasaulyje, cirkas nenutraukė visų ryšių su praeitimi. Kas buvo jame g